

حسین عبده‌تبریزی تحلیل کرد

تأثیر پارامترهای کلان بر صندوق‌های بازنشستگی

تأثیر اقتصاد کلان بر صندوق‌های بازنشستگی قابل انکار نیست اما این صندوق‌ها اکنون به مرحله‌یی رسیده‌اند که اقتصاد ملی را رهبری می‌کنند بنابراین بین این دو رابطه‌یی دوسویه برقرار است. در این میان پارامترهای مختلفی از اقتصاد کلان بر صندوق‌های بازنشستگی تأثیر می‌گذارند یا از آنها تأثیر می‌پذیرند که می‌توان به تأثیر بر سرس‌انداز ملی، تأثیر برارز نرخ بهره بلندمدت، تأثیر برارز نرخ برابری ارز، تأثیر برارز بازار سرمایه و تأثیر برارز نرخ بازده سرمایه‌گذاری‌ها اشاره کرد.

درخصوص تأثیر بر پس‌انداز ملی باید گفت پس‌اندازهای صندوق‌های بازنشستگی حجم پس‌انداز کل را به اشکال مختلف افزایش می‌دهد. نخست اینکه دارایی‌های مالی اعضا بسیار نقدشود است و در شرایط خاصی نقد می‌شود. در عین حال پس‌اندازهای بازنشستگی ممکن است سایر پس‌اندازها را تشویق کند. علاوه بر این معافیت‌های مالیاتی این نوع پس‌انداز به پس‌انداز کل می‌افزاید.

◀ **تأثیر نرخ بهره**

نکته مهمی که در رابطه با صندوق‌های بازنشستگی باید مورد بررسی قرار گیرد، تأثیر نرخ بهره بلندمدت است. کاهش نرخ بهره به معنی کاهش بازده همه دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های صندوق‌های بازنشستگی است و این شرایط یقنی با افزایش امید به زندگی ترکیب می‌شود، شرایط بدی برای صندوق‌ها ایجاد می‌کند. در این خصوص تأثیر بلندمدت به دیرش دارای‌ها و بدهی‌های صندوق ارتباط دارد. در صندوق‌های بازنشستگی دیرش بدهی‌ها بلندمدت‌تر از دیرش دارای‌هاست، بنابراین شکاف دیرش منفی وجود دارد. در بانک‌ها دیرش دارای‌های بلندمدت‌تر از دیرش بدهی‌هاست، بنابراین شکاف دیرش مثبت وجود دارد. بنابراین صندوق‌های بازنشستگی باید دنبال انطباق سررسیدها (Maturity Matching) و پوشش ریسک نرخ بهره باشند.

تأثیر نرخ بهره پایین روی بازده صندوق به ترکیب سبد دارای‌های آن بستگی دارد. در دوره نرخ‌های پایین بهره، صندوق‌های بازنشستگی با چالش مدیریت دارای‌ها مواجه‌اند، چون دیرش بدهی‌ها به دلیل تعهد پرداخت معین در ایران از دارای‌ها طولانی‌مدت‌تر است. بدهی‌های صندوق بازنشستگی مساوی ارزش تنزیل‌شده جریان‌های نقدی قابل‌پرداخت در آینده است. قواعد حسابداری مورد استفاده در صندوق‌های بازنشستگی باید تأثیر نرخ بهره را در روی بدهی‌های صندوق برآورد کرده و انعکاس دهند.

تا حدی که نرخ‌های بهره پایین‌تر پایدار نرخ بازده سرمایه‌گذاری‌ها را کاهش ندهد، صندوق‌های بازنشستگی به‌طور مستقیم تحت تأثیر قرار می‌گیرند. حال این سوال مطرح می‌شود که شوک‌های متغیرهای اقتصاد کلان شامل شوک نرخ بهره، شوک تورم، شوک نرخ ارز را چه کسی باید جذب کند؟ صندوق یا افراد؟ به‌طور کلی دولت، صندوق‌های

لابی صهیونیست‌ها (آیپک) اعتراف کرد مشروعیت بخشی به ایران با توافق FATF

گروه اقتصاد کلان|

۳ماه از زمان حذف نام ایران از فهرست کشورهایی که در معرض پولشویی و تامین مالی تروریسم هستند (گروه ویژه مالی اقدام) می‌گذرد و این اتفاق تقدوا و حاشیه‌های فراوانی را به‌دنبال داشت. منتقدان و مخالفان این ماجرا هم دو دسته‌اند؛ منتقدانی خارج از کشور و مخالفانی در داخل. همچنان‌که علی طیبینیا وزیر اقتصاد گفته است: «خارج شدن ایران از این لیست خشم و ناراحتی مسعودی‌ها، صهیونیست‌ها و امریکا را به همراه داشته است.» و همچنین با اشاره به مخالفت‌هایی که در این خصوص در داخل کشور صورت گرفته، اظهار کرد: «بتر است به جای درگیری در برنامه انتخابی‌ها به فکر اجرایی کردن رهنمودهای مقام معظم رهبری در اقتصاد مقاومتی و افزایش توان تولید کشور باشیم.» به گفته طیبینیا صهیونیست‌ها بیشترین لابی را به کار بردند تا ایران از لیست سیاه خارج نشود و بعد از خروج هم در این بین‌های این اقدام FATF را محکوم کرده و آن را خطرناک توصیف کرده‌اند. نمایان‌گذار گنگره امریکا نیز در حمایت از لابی صهیونیستی آیپک اقدام FATF در خارج کردن نام ایران از لیست سیاه را محکوم کردند. از طرف دیگر اصحاب رسانه‌های منتقد دولت نیز در توییتر با هشتک #FATFکاذب

◀ **تأثیر بر بازار سرمایه**

به دلیل اندازهی که صندوق‌های بازنشستگی در کشور دارند، تصمیمات مدیران آنها مهم‌ترین اثر را در بازار مالی دارد. ثروت در صندوق‌های بازنشستگی عمدتاً به شکل زمین، ساختمان، ماشین‌آلات، تجهیزات، موجودی‌ها، سایر دارایی‌های ملموس و دارای‌های واقعی غیرملموس از قبیل دارای‌های معنوی، حق بهره‌برداری، حق استفاده و... وجود دارد.

◀ **تأثیر نرخ برابری ارز**

اندازه صندوق‌های بازنشستگی، شکل تمرکز وجوه در آنها، رفتار متجدالشکل سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، باز بودن حساب سرمایه و سرمایه‌گذاری در خارج و... تحت تأثیر تغییرات برابری ارز قرار می‌گیرد. بنابراین آزداسازی نرخ، تکنرخی کردن و ارز چندنرخی روی صندوق‌های بازنشستگی تأثیر می‌گذارد.

در همین حال باید گفت صندوق‌های بازنشستگی ایران هنوز در خارج سرمایه‌گذاری چندانی ندارند

تا آثار تغییر سبد دارای‌های خارجی آنها به دلیل تغییر نرخ ارز از دید اقتصاد کلان بررسی شود. با این حال، با توجه به وضعیت بحرانی صندوق‌های بازنشستگی، آزداسازی سرمایه‌گذاری در خارج با توجه به ضرورت کمک و تعمیق اندازه و نقدشوندگی بازار سرمایه بلندمدت داخلی می‌تواند، اقدام موثری باشد. یکی از راهکارهای صندوق‌های بازنشستگی برای حل بحران‌های موجود حرکت به سمت سرمایه‌گذاری در خارج از کشور است. در شبلی یا برزیل سرمایه‌گذاری‌ها بیشتر در خارج از آن کشورها صورت می‌گیرد. در ایران نیز صندوق‌ها باید به سمت سرمایه‌گذاری در خارج از کشور حرکت کنند.

در مجلس تغییرات اساسی‌ای در نظام بازنشستگی می‌دهند، باید آثار آن تصمیمات را بر متغیرهای اقتصادی (الزامات اقتصاد کلان) در نظر بگیرند. در این رابطه باید این سوال را مطرح کرد که آثار اقتصاد کلان تصمیمات دولت و مجلس برای اصلاح و تغییر نظام بازنشستگی در ایران گجا اندازه‌گیری می‌شود؟ بنابراین با توجه به آنچه در خصوص اهمیت صندوق‌های بازنشستگی گفته شد، صندوق‌های بازنشستگی باید تلاش کنند تا مشکلات موجود حل شود. چراکه اگر صندوق‌ها، مشکلات خود را حل نکنند، کسری‌های بودجه‌یی عظیمی را بر دولت و کشور تحمیل خواهند کرد. در همین حال، کسانی که از طریق برنامه‌های توسعه‌ای بودجه در مجلس تغییرات اساسی در نظام بازنشستگی ایجاد می‌کنند باید آثار این تصمیمات حتی تصمیم‌های کوچک را در نظر بگیرند.

◀ **اصول اقتصاد مقاومتی در اصلاح**

صندوق‌های بازنشستگی

به صندوق‌های بازنشستگی پیشنهاد می‌شود تا اصول اقتصاد مقاومتی را برای عبور از بحران موجود رعایت کنند. اقتصاد مقاومتی منبای علمی دارد و مباحث جدی را مطرح می‌کند، به همین دلیل صندوق‌های بازنشستگی باید چارچوب ۲۴ اصل این علم را رعایت کنند.

جمعیت ایران در حال پیرشدن است، اروپا ظرف ۲۰ سال آینده از نسبت جمعیت شاغل به بازنشسته ۴ به ۱ به نسبت ۳ به ۱ می‌رسد؛ ایران شاید به دلیل نرخ مشارکت نازل در اقتصاد، زودتر به نسبت ۲ به ۱ برسد. بنابراین هزینه‌های سلامت و کسری صندوق‌ها چه خواهد شد؟! آیا ناچاریم از نظام DB به سمت PAYG حرکت کنیم؟ چگونه باید در قبال شوک افزایش «امید به زندگی» و تغییر ساختار خانوار کشور را مصون کنیم؟ آیا نسل حاضر ریسک بین‌نسلی را عادلانه توزیع خواهد کرد؟! آیا مسوولیت‌های فردی را بیشتر و بیشتر می‌کنیم (خود اعضای صندوق ضربه‌گیر باشند)؟ چگونه باید صندوق‌های بازنشستگی را مقاوم و مستحکم کنیم؟

مطالعات OECD و کشورهای نظائر نشان می‌دهد صندوق‌های تامین‌مالی‌شده در مقابل شوک‌های عمده مثل تغییر ساختار سنی جمعیت این صندوق‌های تامین‌مالی‌نشده بسیار مقاوم‌تر عمل کرده‌اند. همچنین آزمون کشورهای شبلی و هلند نشان داده که صندوق‌های تامین‌مالی‌شده به رشد اقتصادی بالاتر انجامیده است.

◀ **نرخ بازده سرمایه‌گذاری‌ها**

تصمیمات سرمایه‌گذاری بر اساس معیارهای امنیت، نقدشوندگی، سررسید، بازده و حفظ قدرت خرید انجام می‌شوند، قواعد حکم بر تصمیمات سرمایه‌گذاری‌ها نه تنها باید در برگیرنده ملاحظات اقتصاد خرد، بلکه همچنین ملاحظات رشد ثابت اقتصاد کلان باشد. وضعیت صندوق‌های بازنشستگی کسری بودجه‌یی قابل‌ملاحظه‌یی بر کشور تحمیل کند، کسانی که از طریق برنامه‌های توسعه‌ای بودجه

اجرای ۴۰ توصیه تکرده بلکه حدود ۱۰ توصیه را برای اجرا به ایران پیشنهاد داده است. اجرای همه توصیه‌ها فقط توسط برخی کشورهای صورت می‌گیرد؛ ایران معتقد به اجرای همه توصیه‌ها نبوده و فقط سعی در بهبود وضعیت کشور و خروج از فهرست کشورهای غیرهمکار و پیوستن به گروه کشورهای در حال پیشرفت (شامل عراق، افغانستان، سوریه، بوسنی و هرزگوین و...) است را دارد.

تا سال آینده که گروه اقدام‌مالی برای اثبات حسن‌نیت به ایران مهلت داده است، ایران فقط ۲ وظیفه دارد که شامل ساماندهی جابه‌جایی فیزیک پول (حمل چمدانی) از مرزهای کشور و ساماندهی جابه‌جایی الکترونیکی پول است که البته اجرای این دو مورد، فارغ از نظر گروه اقدام مالی، امکان سوءاستفاده از کشور توسط مجرمان را کاهش خواهد داد. بخش عمده توصیه‌های گروه ویژه اقدام مالی در کنوانسیون مبارزه با فساد سازمان ملل در مورد قاچاق غیرقانونی مواد مخدر و داروهای روان‌گردان نیز ذکر شده است که جمهوری اسلامی ایران بیش از این به هر دو پیوسته و آنها را اجرا می‌کند. همچنین کمیته بال نیز نسبت به اجرای این توصیه‌ها تأکید کرده و از این رو اجرای برخی توصیه‌ها یرای بهبود نظارت داخلی بر فرآیندهای مالی در کشور ضروری است.

◀ **تسویه حساب سیاسی یا حفظ منافع ملی**

به‌هرحال وضعیت اقتصادی دولت در داخل و این است که خارج شدن از فهرست سیاه گروه ویژه اقدام مالی، شرط لازم برای حضور نظام بانکی،

اشتغال

بناگاه‌های خرد، رسته‌های پر ظرفیت اشتغال

معاون توسعه اشتغال و کارآفرینی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: دیدگاه نوینی در عرصه اشتغال کشور در حال شکل‌گیری است که مبتنی بر باور توانمندی نیروی انسانی و توسعه پتانسیل‌های دراختیار است و نه فقط تزریق منابع جدید مالی.

عیسی منصوری در گفت‌وگو با ایرنا، تصریح کرد: رشد اقتصادی لزوما و در کوتاه‌مدت منجر به اشتغال نمی‌شود، اما زمانی که رشد به‌دنبال مشارکتهای مردمی ایجاد شود، می‌توان در انتظار اشتغال منتج از رشد بود. رشدی که از مشارکت مردمی حاصل نشود، نمی‌تواند معیشت مردم را ارتقا دهد.

وی افزود: باید سیاست‌گذاری‌های اشتغال به‌گونه‌یی باشد که صنایع کوچک نظیر صنایع کفش، پوشاک، گردشگری، فناوری اطلاعات و برخی رشته‌های دیگر که ظرفیت متناسب‌تری از رشد اشتغال دارند، رونق بگیرند. با این حال، کسانی که رشدمحور فکر می‌کنند تنها به‌دنبال ارزش افزوده بزرگ از طریق صنایع بزرگ هستند، بنابراین وقتی درباره پرداخت تسهیلات به صنایع صحبت می‌شود یا این منابع به صنایع بزرگ تخصیص می‌یابد یا اینکه اگر هم به صنایع کوچک تخصیص داده شود به همان سباق صنایع بزرگ است.

منصوری با بیان اینکه اکنون در ایران افول صنایع بزرگ قدیمی نظیر فولاد شروع شده است، اظهار کرد: در دوره رکود، صنایع بزرگ دچار افول می‌شوند. چنین تجربه‌یی در دیگر کشورها هم رخ داده است. با افول صنایع بزرگ طبیعی است که اشتغال ریزش یابد و اشتغال جدیدی هم در این نوع صنایع ایجاد نشود، بنابراین در دوره رکود باید به‌دنبال صنایعی رفت که در شرایط یاد شده وضعیت مناسب‌تری دارند.

معاون امور اشتغال وزیر کار با بیان اینکه ممکن است اصل رشد اقتصادی به بیش از ۵درصد برسد، افزود: این امکان وجود دارد که اشتغالی از این رشد حاصل نشود تاکنون لیبرانه توسعه‌یی در کشور اجرا شده اما همه رهاکتهای فاقد سیاست‌گذاری‌های اشتغال بود. به‌عبارتی راهکاری برای توسعه اشتغال بیان نشده بود. منصوری اشاره به نقش بناگاه‌های خرد، کوچک و متوسط گفت: هم‌اکنون ۵۵درصد اشتغال کشور در دست بناگاه‌های خرد، کوچک و متوسط است. برای توسعه اشتغال در کشور باید تمرکز خود را بر گسترش بناگاه‌های خرد، کوچک و متوسط قرار دهیم، این درحالی است که برای توسعه این نوع بناگاه‌ها برنامه‌یی تدوین نشده است.

ایجاد ۲۰۰هزار شغل پایدار در ۳سال اخیر

مدیرعامل صندوق کارآفرینی امید از پرداخت بیش از ۱۳هزار میلیارد ریال تسهیلات قرض الحسنه اشتغال در ۳سال دولت یازدهم خبر داد و گفت: این تسهیلات زمینه ایجاد اشتغال پایدار برای بیش از ۲۰۰هزار نفر را فراهم کرده است. آصف نورزاده در گفت‌وگو با ایسنا گفت: تسهیلات ۲۳هزار میلیارد ریالی تسهیلات خود را ۱۴۶ هزار متقاضی کسبوکار و دو بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات پرداخت شده است. وی ادامه داد: صندوق کارآفرینی امید تلاش کرده تسهیلات خود را به‌صورت منسجم و با هدف ایجاد اشتغال پایدار دراختیار صاحبان کسبوکارهای خانگی و خرد و کوچک قرار دهد و بر همین اساس پس از روی کار آمدن دولت یازدهم با تغییر روش پرداخت تسهیلات و همکاری با نهادهای تخصصی در شناسایی خوشه‌ها و برندها، حمایت از ایجاد کسبوکارهای مولد و پایدار در بناگاه‌های خرد و کوچک را در دستور کار قرار داده است. مدیرعامل صندوق کارآفرینی امید همچنین از پرداخت ۱۲هزار میلیارد ریال تسهیلات به ۱۵۳هزار متقاضی کسبوکار خبر داد و گفت: پرداخت این میزان تسهیلات در ۳سال گذشته بیش از ۹۰درصد رشد را در مقایسه با ۴سال دولت دهم در پی داشته است.

خصوصی‌سازی

واگذاری ۷۰جاینگاه سوخت به بخش خصوصی واقعی

مشاور سازمان خصوصی‌سازی با اعلام خبر واگذاری ۷۰جاینگاه سوخت به بخش خصوصی واقعی، گفت: ارزش ریالی جایگاه‌های سوخت ۵۸۰میلیارد تومان بود که قیمت نهایی آن به ۴۰۰میلیارد تومان رسید. جعفر سبحانی در گفت‌وگو با ایلنا، درمورد بزرگ‌ترین واگذاری در سازمان خصوصی‌سازی اظهار کرد: یازدهم شهریور ماه بزرگ‌ترین مزایده واگذاری جایگاه سوخت سال ۹۵در سازمان خصوصی‌سازی انجام شد. بر این اساس ۱۰۰ جایگاه سوخت در ۲۵استان در مزایده شرکت داشتند که از آن تعداد ۳استان البرز، آذربایجان غربی و کهگیلویه‌بویراحمد به پیشنهادقیمت‌تر رسیدند. وی افزود: استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، سیستان‌بلوچستان، بوشهر، اصفهان، آذربایجان شرقی، فارس، تهران، کرمان، سمنان، مازندران و هرمزگان ازجمله استان‌هایی بودند که موفق به قیمت‌گذاری نهایی در مزایده شدند که ۷۰جاینگاه از ۱۰۰ جایگاه به فروش رفت.

مشاور سازمان خصوصی‌سازی با بیان اینکه در سال ۹۴ از ۵۰جاینگاه سوخت تنها ۱۰درصد به فروش رفت، خاطرنشان کرد: در سال گذشته میزان پرداخت نقدی تا ۴۰درصد بود که امسال به ۳۰درصد رسید و اقساط ۲ساله

نیز به‌نفع خریدار تا ۳ و ۴ساله اصلاح شد. سبحانی افزود: ارزش ریالی این جایگاه‌ها ۲۵۰میلیارد تومان بود که قیمت نهایی آن تا ۴۰۰میلیارد تومان رسید

که به لحاظ عددی قابل توجه بود. وی با بیان اینکه در این مزایده حفظ رقابت برای همه متقاضیان به‌وجود آمد، افزود: مزایده‌ها اغلب بین نیم ساعت تا ۴دقیقه به طول می‌کشد اما این مزایده تا ۳ساعت زمان برد و ۳۳۳پاکت قیمت تاکنون به سازمان خصوصی‌سازی رسیده که در تاریخ سازمان خصوصی‌سازی این میزان بی‌سابقه است. سبحانی تصریح کرد: تیدم بربریتی در تمام جایگاه‌های سوخت در سراسر کشور حضور داشتند اما برخی جایگاه‌ها بیش از یک متقاضی داشتند. وی گفت: در این مزایده برای برخی جایگاه‌ها ۵ تا ۱۰ و گاهی از ۱۷ و ۲۳برابر قیمت پیشنهادی پاکت رسیده بود، به‌عنوان مثال برای اسفراین ۱۷پاکت پیشنهادی رسید و برای استان‌های پیشنهادی بوشهر ۳پاکت رسید و متقاضیان رقابت خوبی داشتند.

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

حسن حبیبی در جریان نشست با معتمدان

این عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بی‌عدالتی در زمینه اخذ مالیات وجود دارد، افزود: برای اصلاح روند اخذ مالیات و جلوگیری از فسادهای اقتصادی باید پایگاه اطلاعات مالی در کشور تقویت شود.

این عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بی‌عدالتی در زمینه اخذ مالیات وجود دارد، افزود:

برای اصلاح روند اخذ مالیات و جلوگیری از فسادهای اقتصادی باید پایگاه اطلاعات مالی در کشور تقویت شود.

زمینه‌های فساد اقتصادی در جامعه به‌صورت کارشناسی و علمی جمع‌آوری شود.

بانوج لاهوتی با بیان اینکه کارآمدن و کارگران از مشاغل هستند که مالیات را دقیق می‌پردازند، افزود: باید توجه داشت حجم عملاتی که در کشور بدون ارائه اطلاعات انجام می‌شود، بالاست و این موضوع یکی از دلایل اصلی بالا بودن میزان فرارهای مالیاتی در کشور محسوب می‌شود.

وی ادامه داد: علاوه بر موضوعات مذکور در بحث مالیات بر ارزش افزوده نیز مسائل و مشکلاتی وجود دارد و در برخی اوقات منجر به اخذ مالیات مضاعف می‌شود.

این عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بی‌عدالتی در زمینه اخذ مالیات وجود دارد، افزود:

برای اصلاح روند اخذ مالیات و جلوگیری از فسادهای اقتصادی باید پایگاه

این

این

این

این